

**UNIVERSITATEA DE VEST DIN TIMIȘOARA
ȘCOALA DOCTORALĂ DE ȘTIINȚE UMANISTE
DOMENIUL FILOLOGIE**

***ASPECTE ALE PREDĂRII DIATEZEI PASIVE ÎN LIMBA ENGLEZĂ ÎN
ȘCOLILE GENERALE ȘI LICEELE DIN IRAK***
Rezumat

Candidat: Hashim Mohamed Ramadhan Hashim
Coordonator: prof. univ. dr. habil. Loredana Pungă

1. Contextul cercetării

Această teză a fost redactată în contextul în care limba engleză a devenit cea mai importantă limbă străină în Irak, predată pe scară largă în școli și considerată un simbol al statutului social. Instituțiile caută să o promoveze, iar indivizii să ajungă să o stăpânească ca pe un atu care îi va ajuta nu numai să-și arate apartenența la clasa educată, ci și să acceseze locuri de muncă mai bine plătite și să comunice eficient în contexte internaționale private și profesionale.

Dintr-o perspectivă mai restrânsă, această cercetare provine din experiența mea de profesor de limba engleză în Irak, o poziție care mi-a permis să observ că atât eu, cât și colegii mei profesori considerăm adesea o provocare să predăm engleza ca limbă străină. Elevii, la rândul lor, întâmpină dificultăți în a învăța limba și, în consecință, în a o folosi adecvat în comunicarea efectivă. Ca în majoritatea cazurilor când engleza este învățată ca limbă străină, gramatica pare să fie domeniul care pune cele mai numeroase și complexe probleme. Prin urmare, am ales să-mi dedic studiul analizei mai în profunzime a modului în care sunt predate structurile diatezei pasive în limba engleză și provocărilor cu care se confruntă elevii atunci când le studiază la nivel de școală generală și liceu în Irak.

Făcând această cercetare și prezentându-i rezultatele, am sperat să vin cu propria mea contribuție la cunoașterea în domeniul predării limbilor străine în contexte similare cu cel în care am lucrat, de unde, după cum rezultă din trecerea în revistă a unor studii în Introducerea la teză, lipsește până acum o analiză cu coordonate identice cu cele ale cercetării mele.

2. Coordonatele cercetării

Principalii participanți la studiul meu sunt cinci profesori de limba engleză (de vârste și cu nivele de pregătire profesională diferite, cu un număr variat de ani de experiență didactică, o femeie și patru bărbați) care predau atât în clase doar pentru băieți, cât și în clase doar pentru fete. Fiecare cadru didactic predă la câte o clasă doar pentru băieți și la una doar pentru fete, la următoarele niveluri: a II-a intermediar, a III-a intermediar, a IV-a pregătitoare, a V-a pregătitoare și a VI-a pregătitoare.

Elevii, cu vârste care corespund clasei în care învață (de la 12 la 18 ani), sunt participanții secundari la studiul meu. Clasele au un număr diferit de elevi, acesta fiind cuprins între 5 și 25.

Au fost observate, pentru același profesor, câte o oră de 40 de minute la o clasă de băieți, respectiv, la una de fete. În cadrul sesiunilor de observare la clasă, au fost luate în

considerare următoarele linii directoare, cu scopul final de a identifica caracteristicile metodologiei de predare aplicate și variațiile acesteia în clasele de fete și de băieți, dacă este cazul:

1. Ce materiale folosesc profesorii?
  - Manuale
  - Alte materiale
2. Cum prezintă profesorii conținuturile/ structurile gramaticale noi?
  - Prin expunerea teoriei oral sau în scris, pe tablă
  - Prin obținerea unor părți ale teoriei de la elevi
3. Cât de extinse sunt explicațiile oferite de profesori?
  - Se oferă explicații oral sau în scris?
4. Ce fel de exerciții de fixare se fac?
  - Exercițiile de fixare sunt formale sau informale?
  - Cât de ample sunt aceste exerciții?
5. Ce tip de management/ organizare a orei de utilizează?
  - Muncă individuală?/ Muncă în perechi?/ Muncă în grup?
  - Managementul timpului
6. Ce tip de testare, evaluare și feedback se folosește?

Abordarea în discutarea rezultatelor este preponderent calitativă; abordarea cantitativă apare în cazul rezultatelor testelor de evaluare, unde precizez câți dintre elevi (reprezentând x%) au reușit să promoveze.

Etaple cercetării și rezultatele corespunzătoare fiecăreia dintre acestea sunt prezentate după cum urmează::

3. Structura tezei

În capitolul I, prezint rezultatele obținute în urma observării celor cinci ore de limba engleză la clasele numai pentru băieți, pe baza listei de verificare menționate mai sus. În capitolul II, realizez o analiză similară pentru cele cinci ore de limba engleză la clasele numai pentru fete, la care am asistat ca observator. Capitolul III reunește concluziile celor două capitole precedente într-o manieră comparativă, evidențiind motivele potențiale, legate de metoda de predare utilizată, ale rezultatelor învățării, reflectate în notele obținute de elevi la testele de evaluare susținute la finalul orelor. Dificultățile pe care le-au avut elevii în a produce structuri corecte ale diatezei pasive în limba engleză sunt ilustrate în acest capitol și cu câteva

exemple comentate. În capitolul IV, prezint și discut perspectiva profesorilor asupra a ceea ce am observat în timpul asistenței la ore, perspectivă obținută pe baza aplicării unui chestionar. Capitolul final este unul conclusiv, în care sunt evidențiate principalele rezultate ale cercetării, se fac sugestii pentru părțile implicate în politicile educaționale și în implementarea lor în Irak și se indică unele posibile direcții de studiu ulterioare, admițând, în același timp, limitările propriului meu studiu.

4. Principalele rezultate ale cercetării

În Capitolul I, constatările pentru fiecare clasă de băieți (clasele AB până la EB) sunt prezentate în detaliu, urmărind elementele de ghidare a observației la clasă. Concluzia trasă după luarea în considerare a tuturor detaliilor este că metoda de predare se caracterizează prin următoarele elemente:

- Profesorii folosesc doar manualele ca resursă de predare primară; nu se folosesc alte materiale.
- Profesorii introduc noul conținut prin prezentarea părții teoretice în formă scrisă pe tablă, iar extragerea unor părți ale teoriei de la elevi este foarte limitată. Uneori, este complet absentă.
- Profesorii nu oferă multe explicații și oferă exemple scrise, adesea reduse ca număr.
- Fixarea cunoștințelor este redusă în amploare și nu se bazează pe exercițiile sugerate în *Caietul de activități* care însoțește manualul.
- Elevii lucrează individual în ore de câte de patruzeci de minute (munca în echipă sau în pereche ar fi adus, cu siguranță, beneficii elevilor). Dat fiind intervalul de timp limitat al orei de limba engleză, cadrele didactice se confruntă cu dificultăți în gestionarea acesteia, ceea ce determină rezultate nesatisfăcătoare în ceea ce privește dobândirea de către elevi a cunoștințelor vizate.
- Testarea constă din cinci propoziții care trebuie transformate din propoziții la diateza activă în propoziții la diateza pasivă. Fiecare propoziție corectă este punctată cu două puncte. Lipsa de varietate a cerințelor și dimensiunea redusă a testului nu au oferit elevilor șansa de a demonstra ceea ce știu, chiar dacă posedă cunoștințe reduse.
- Feedback-ul a fost oferit sub diferite forme (atunci când acest lucru s-a întâmplat):
  - Clasele A și C: nu s-a oferit deloc feedback, nici scris, nici oral;
  - Clasele B, D și E: s-a oferit feedback scris, dar profesorul a rescris doar propozițiile la diateza pasivă, fără să facă vreun comentariu ajutător;

- Vârsta și nivelul de experiență de predare ale profesorilor nu sunt neapărat interdependente; anii de experiență didactică și alegerea unei metode de predare eficiente nu sunt nici ele direct corelate.

Analiza pentru clasele de băieți a fost repetată pentru clasele de fete (clasele de la AG până la EG) în Capitolul II. Rezultatele obținute sunt destul de asemănătoare cu cele pe care le-am obținut la observarea lecțiilor pentru băieți. Acestea sunt prezentate pe scurt mai jos.

Pe baza protocolului de observare la clasă, s-a observat că:

- În prezentarea noilor structuri ale diatezei pasive, profesorii nu au folosit alte materiale în afară de manuale, în timp ce *Ghidul profesorului* le recomandă să folosească întotdeauna și materiale didactice suplimentare.
- În prezentarea părții teoretice a conținutului nu au fost folosite instrumente tehnologice. Toți profesorii au folosit doar tabla. Extragerea regulilor diatezei pasive de la elevi a rămas doar la nivelul unor încercări modeste.
- Explicațiile oferite au fost scurte, iar fiecare regulă a fost ilustrată cu un singur exemplu.
- Profesorii au folosit doar exemple generale pentru a susține partea teoretică și nu au cerut elevilor să facă niciunul dintre exercițiile din *Caietul de activități* disponibile pentru fiecare unitate corespunzătoare din manual.
- Numărul destul de mic de elevi din clasele de fete nu ar fi trebuit să fie un obstacol în gestionarea unor activități în perechi sau în echipă - forme foarte utile de management al clasei, deoarece elevii se încurajează reciproc în timpul procesului de învățare. și sunt mai încrezători când văd că nu sunt singurii care greșesc.
- Niciunul dintre profesori nu a folosit feedback scris la orele predate fetelor, deși acesta este foarte util - le oferă elevilor șansa de a se concentra asupra folosirii limbii străine, ducând astfel la învățarea ei; dacă este scris, elevii pot reveni la feedback-ul oferit de câte ori au nevoie să facă acest lucru.
- Timpul de testare a fost foarte scurt și astfel elevii nu au avut suficient timp să se gândească înainte de a răspunde. Numărul de sarcini de testare a fost redus, toate au fost uniforme (aceeași cerință) și fiecărui răspuns corect i s-a atribuit un număr mare de puncte, astfel încât elevii nu au beneficiat de șanse reale de a-și demonstra cunoștințele, oricât de limitate ar fi fost acestea.
- Nu a existat din partea profesorului o încurajare evidentă care să-i motiveze pe elevi să învețe regulile diatezei pasive cu entuziasm și într-un mod antrenant.

- În ceea ce privește vârsta profesorilor, aceasta nu a fost neapărat corelată cu vârsta elevilor, dacă acceptăm că profesorii mai tineri ar trebui să predea elevilor mai tineri, în timp ce cei mai în vârstă, cu experiență, se potrivesc mai bine tinerilor adulți pe care, pe baza experienței lor, îi pot ghida într-un mod mai convingător.
- Interacțiunea profesor-elev a contribuit foarte puțin la succesul învățării, deoarece toate orele de limba engleză în clasele pentru fete au fost în mod clar centrate pe profesor.

În capitolul al III-lea, am prezentat rezultatele obținute pe baza asistenței la orele claselor de băieți și fete în mod comparativ, ajungând la concluzia că genul elevilor nu este o variabilă care influențează vizibil performanța profesorului la clasă. Metodele de predare rămân în mare parte aceleași, indiferent de clasa la care se aplică. În ceea ce îi privește pe elevi, nu există nicio diferență semnificativă legată de învățarea și nivelul lor de cunoștințe la sfârșitul orelor observate, așa cum indică rezultatele la testele de evaluare (există totuși o ușoară diferență în favoarea fetelor care par să fi învățat mai mult, cel puțin în unele cazuri; o explicație pe care am oferit-o pentru acest lucru este că acesta poate fi consecința unei interacțiuni mai interactive și, prin urmare, mai reușite, între fete și profesoara lor).

O parte a cercetării mele prezentată în acest capitol pe care consider că merită să insist este analiza eșantioanelor de greșeli pe care elevii le-au făcut la teste. Pe baza acesteia, am concluzionat că elevii irakieni care învață limba engleză ca limbă străină în gimnaziu și liceu se confruntă cu dificultăți care nu sunt specifice genului elevilor și care sunt în general legate de:

- înțelegerea structurii unei propoziții cu predicatul la diateza pasivă;
- diferența între subiect și complementul direct într-o propoziție la diateza activă;
- identificarea timpului și aspectului verbului principal într-o propoziție la diateza activă și folosirea aceluiași timp și aspect în propoziția corespondentă la diateza pasivă;
- folosirea acordului corect în număr între subiect și predicat;
- alegerea formei corecte a participiului trecut (al verbelor neregulate);
- a putea distinge între verbul auxiliar și verbul predicativ „a fi”;
- a putea decide când trebuie menționat agentul și când acest lucru nu este necesar.

Pentru a ajuta elevii irakieni să facă față unor astfel de dificultăți, este util ca profesorii să predea într-un mod comunicativ, sugerat de fapt de programa de limbă engleză în școlile irakiene, ca o metodă mai flexibilă, aplicată și practică decât oricare alte metode, deoarece funcționează pe baza comunicării dintre profesor și elevi. Comunicarea îi menține pe elevi atenți și concentrați. În plus, permite o prezentare metodică a sarcinilor de învățare cu ajutorul

situațiilor din viața reală, în contexte care sunt semnificative. Această metodă de predare, deși necesită mai mult efort, le permite profesorilor de engleză din școlile irakiene să prezinte și să explice în mod clar trăsăturile structurilor pasive în limba engleză. Strategia de predare comunicativă le permite elevilor să folosească corect o varietate destul de mare de structuri pasive.

Pe baza constatărilor privind dificultățile pe care atât băieții, cât și fetele au dovedit că le întâmpină în utilizarea diatezei pasive în limba engleză, pentru a încheia Capitolul al III-lea, am sugerat ca profesorii să acorde o atenție deosebită următoarelor aspecte:

- Clarificarea diferenței dintre verbele care pot suferi pasivizare și cele care nu (inclusiv de ce nu este posibil acest lucru);
- Clarificarea funcției sintactice a cuvintelor dintr-o propoziție (în special subiect și complement direct, implicate în transformarea pasivă);
- Insistarea asupra poziției subiectului și a complementului direct în propoziția activă și în propoziția corespondentă la diateza pasivă;
- Prezentarea contrastului dintre auxiliarul „a fi” dintr-o propoziție pasivă și celelalte utilizări ale acestui verb ca verb predicativ sau copulativ și indicarea formelor sale la aspectul continuu;
- Insistarea asupra formelor de participiu trecut ale verbelor neregulate și asupra utilizării lor în structura predicatului la diateza pasivă;

Capitolul IV reprezintă partea care reflectă etapa exploratorie a tezei mele. În acest capitol, prezint o analiză calitativă a motivelor invocate de profesorii respondenți pentru utilizarea strategiilor pe care s-a observat că le-au adoptat la orele asistate. Răspunsurile lor au fost obținute printr-un chestionar calitativ conceput individual pentru fiecare dintre profesori. Întrebările deschise au fost formulate astfel încât să se potrivească cu ceea ce s-a observat atât la orele din clasele de băieți, cât și la orele din clasele de fete. Întrebările s-au referit la aspectele urmărite în timpul observării lecțiilor, așa cum s-a văzut anterior. Rezultatele arată că profesorii cred:

- că făceau ceea ce trebuia atunci când se adaptau la ceea ce se așteptau elevii să întâlnească la clasă, și anume metodele și strategiile tradiționale de predare, chiar dacă acestea nu țin cont de metoda de predare recomandată de noul curriculum și de autorii manualului;
- că folosirea ca materiale numai a manualelor noi la predarea structurilor pasive este benefică pentru elevi, deoarece, dacă folosesc un singur material, elevii nu riscă să se

încurce, în acest fel profesorii neținând cont de bunele practici în predarea EFL așa cum sunt ele abordate în literatură;

- că munca în pereche și munca în echipă nu sunt tipuri utile de interacțiune în cadrul lecțiilor de gramatică, predarea frontală și munca individuală sunt mult mai utile, fiind singurele strategii care pot fi folosite pentru ca fiecare elev să fie angajat efectiv în lecție;
- că este cel mai bine ca intervalul de timp pentru exersarea și utilizarea structurilor pasive, în special prin activități informale, să fie menținut la minimum, deoarece, în caz contrar, s-ar pierde timp prețios pentru studenții care ar putea beneficia mai mult de explicații și exemplificări pornind de la teoria expusă.
- că oferirea de feedback nu este neapărat utilă elevilor, din același motiv de pierdere quasi-inutilă a timpului.

Per total, analiza chestionarelor a arătat că profesorii sunt convingeți că replicarea metodelor de predare tradiționale cu care ei și elevii lor sunt obișnuiți este mai adecvată decât aplicarea abordărilor comunicative pe care se bazează noul curriculum.

5. Concluzii

În ceea ce privește principalele rezultate ale cercetării mele, s-a constatat o discrepanță între ceea ce este considerat a fi bună practică de predare a EFL, atât din punct de vedere teoretic, cât și practic, și ceea ce s-a observat că fac profesorii în clasă, respectiv, convingerile pe care le-au prezentat în chestionarele calitative. O discrepanță similară a apărut și între ceea ce recomandă noul curriculum irakian și ceea ce se întâmplă în clasă. Rezultatele obținute ar putea fi considerate relevante deoarece arată clar că (lipsa) performanței elevilor observați în utilizarea structurilor pasive engleze este legată de abordările și strategiile de predare ale profesorilor lor. Nu au fost observate diferențe semnificative între clasele de băieți și cele de fete în acest sens. În mod similar, rezultatele au arătat că, oricât de dedicați sunt profesorii, aceștia pot denatura ceea ce se întâmplă în clasă și pot avea opinii care nu sunt în concordanță cu realitatea. Relevanța rezultatelor este susținută și de faptul că factorii de decizie din cadrul sistemului educațional irakian, după ce iau cunoștință de aceste rezultate, ar putea începe să se gândească la ce ar trebui făcut pentru a îmbunătăți lucrurile. Pe de altă parte, studiul are o relevanță limitată, deoarece se ocupă doar de predarea folosită de un număr redus de profesori și de învățarea structurilor pasive în limba engleză doar de către unii studenți arabi. Un studiu mai amplu, atât în ceea ce privește respondenții, perspectivele, cât și utilizarea structurilor gramaticale în general, nu doar a celor pasive, s-ar putea dovedi mai relevant și mai benefic.

Ca o concluzie finală a studiului prezentat în această teză, pot spune că a fost o sarcină complexă și dificilă de finalizat, totuși o experiență plină de satisfacții care mi-a permis să vorbesc cu mulți oameni, din țară și din străinătate, de la profesori universitari, la profesorii din mediul preuniversitar și elevii acestora, la managerii școlilor. Am avut multe de învățat de la toți aceștia, ceea ce mă va ajuta să-mi îmbunătățesc viața profesională. Dar, mai ales, am învățat să nu consider lucrurile de la sine înțelese și am înțeles cât de importantă este cercetarea pentru a preveni acest lucru. Am învățat multe nu numai despre tema pe care am investigat-o, ci și despre cercetarea în general și despre ce trebuie făcut pentru a finaliza o cercetare cu succes.